

Školní vzdělávací program

**přípravného stupně ZŠ Speciální
Mělník**

Identifikační údaje:**Název vzdělávacího programu:**

Školní vzdělávací program pro přípravný stupeň základní školy speciální, č. j. 39/2015,
vypracovaný podle RVP – PV

Adresa školy:

Základní škola praktická a základní škola speciální Mělník, příspěvková organizace
J. Seiferta 179/9
276 01 Mělník

IČO: 47011297
IZO: 047011297
REDIZO: 600047822

Zřizovatel školy:

Město Mělník
nám. Míru 1
276 01 Mělník
www.melnik.cz

Ředitel školy:

MgA. Mgr. Kateřina Laloušková

Koordinátor ŠVP:

Mgr. Vlasta Vedralová

Kontakty:

Telefon: 315 622 202-3
Email: zs-prakticka.melnik@tiscali.cz
www.zsp-melnik.cz

Platnost dokumentů od: 1.9.2015

Projednáno pedagogickou radou: 31.8.2015

Projednáno školskou radou: 14.10.2015

Ředitel školy

Charakteristika ŠVP a přípravného stupně:

ŠVP je vypracován podle § 5 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb. a upraven jako školní vzdělávací program pro vzdělávání, pro nějž není vydán rámcový vzdělávací program. Vychází z RVP pro předškolní vzdělávání.

Zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním a. základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen školský zákon), je v § 48a (do systému vzdělávací soustavy České republiky zaveden „přípravný stupeň základní školy speciální“, který umožňuje nezbytnou přípravu na vzdělávání dětem s těžším stupněm mentálního postižení, postižení více vadami a autismem. Příprava na vzdělávání v „přípravném stupni“ respektuje vývojové zvláštnosti těchto dětí v době před nástupem k povinnému vzdělávání, což odpovídá trendu včasné odborné speciálně pedagogické péče o děti se zdravotním postižením a je uplatňována v zemích EU.

Program přípravného stupně je koncipován v rozsahu jednoho roku, ale děti jej mohou podle vlastních individuálních možností a schopností absolvovat za 1-3 roky. Vzdělávání v PS je v rozsahu čtyř hodin denně a zahrnuje potřebnou speciálně pedagogickou péči. Jednotlivé činnosti a dovednosti jsou postupně rozvíjeny a je zvyšována jejich náročnost.

Podmínky přijímání, průběhu a ukončování vzdělávání

- Přípravný stupeň základní školy speciální poskytuje přípravu na vzdělání v základní škole speciální dětem se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami nebo autismem.
- O zařazení dítěte do přípravného stupně základní školy speciální rozhoduje ředitel školy na základě žádosti zákonného zástupce a na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení.
- Do třídy přípravného stupně základní školy speciální lze zařadit dítě od školního roku, v němž dosáhne 5 let věku, do zahájení povinné školní docházky a to i v průběhu školního roku.
- Třída přípravného stupně základní školy speciální má nejméně 4 žáky a nejvíce 6 žáků.
- Vzdělání v přípravném stupni základní školy speciální trvá 1 - 3 roky.
- Vzdělávání v přípravném stupni není povinné, děti získávají osvědčení o absolvování příslušného ročníku
- Po ukončení přípravy na vzdělávání jsou děti zařazovány do nejvhodnější formy vzdělávání – individuální integrace, skupinová integrace v základním proudu, základní škole praktické nebo v základní škole speciální vždy na základě vyšetření a doporučení poradenského zařízení (nejčastěji SPC) a na základě rozhodnutí zákonných zástupců.

Popis materiálních podmínek

- **Prostorové podmínky:**

Výuka v přípravném stupni základní školy speciální probíhá v budově v Cukrovarské ulici, č.p. 2068/9 v Mělníku – Rousovicích.

V této budově probíhá vyučování v celkem 7 učebnách. Jsou zde umístěny třídy ZŠ speciální, 1 třída ZŠ praktické – 1. stupeň, přípravná třída a přípravný stupeň základní školy speciální.

Žákům k dispozici tělocvična, cvičná kuchyně, počítačová učebna, školní jídelna. Budova je umístěna v rozlehlé zahradě (pískoviště, herní prvek, možnost PV – pěstování rostlin, TV).

V budově je zřízena školní družina (v učebnách) a výdejna jídla – obědy pro žáky jsou dováženy.

- **Materiálně – technické vybavení této budovy:**

Škola je vybavena PC připojenými na internet, 2 barevnými televizory, DVD přehrávačem a běžné kancelářské vybavení (PC, tiskárna, kopírka). Žákům a učitelům slouží žákovská knihovna.

Pro žáky ZŠ speciální jsou k dispozici speciální výukové pomůcky, kompenzační pomůcky, které se dle finančních možností snažíme doplňovat – obměňovat.

- **Hygienické podmínky:**

Sociální zařízení je v budově v dostatečném množství, jsou zde vybudovány bezbariérové toalety, sprchový kout. Žáci mají k dispozici šatny na odkládání oděvu a obuvi. Všechny učebny jsou vybaveny relaxačním koutkem pro odpočinek.

Přípravný stupeň základní školy speciální má šatní skříňky a toalety přímo u učebny.

- **Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví**

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví jsou naplněny prostřednictvím závazných právních norem a vnitřním řádem školy – školním řádem.

- **Personální a ekonomické podmínky**

Přípravný stupeň základní školy speciální zřizuje zřizovatel školy se souhlasem zřizovatele (Krajský úřad Středočeského kraje).

Výuka je zajišťována kvalifikovaným speciálním pedagogem a asistentem pedagoga.

Cíle vzdělávání

- poskytovat včasnou speciálně pedagogickou podporu dítěti i jeho rodině
- pomocí speciálně pedagogických metod diagnostikovat možnosti dítěte a určit optimální způsob jeho rozvoje
- zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podnětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení
- rozvíjet osobnost dítěte, podporovat jeho tělesný rozvoj a zdraví, jeho osobní spokojenost a pohodu, napomáhat mu v chápání okolního světa a motivovat je k dalšímu poznávání a učení
- učit dítě žít v interakci s ostatními dětmi a dospělými
- umožnit každému dítěti dospět v době kdy opouští přípravný stupeň k optimální úrovni osobního rozvoje a učení, resp. k takové úrovni, která je pro dítě individuálně dosažitelná

Filosofie naší školy:

- ❖ vytvářením příjemné atmosféry pro všechny děti, zákonné zástupce i vyučující, založené na porozumění, bezpodmínečném přijetí, vzájemném uznání a naslouchání
- ❖ vytvářením zdravého a podnětného prostředí, protože to, jak se dítě cítí a co prožívá, má z hlediska úspěšnosti jeho vzdělávání klíčový význam
- ❖ chceme být pro děti partnerem a průvodcem na cestě poznáním
- ❖ individuálním přístupem a komplexní péčí pomáháme dětem v rozvoji celé jejich osobnosti, v návaznosti na výchovu v rodině a v úzké spolupráci s ní

Výchovné a vzdělávací strategie na úrovni přípravného stupně základní školy speciální:

Výchovné a vzdělávací strategie představují společné postupy uplatňované při výchovných, vzdělávacích a školních činnostech, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí dětí na přípravném stupni ZŠS. V rámci výchovného a vzdělávacího procesu jsou uplatňovány všemi pedagogy.

Tyto výchovné a vzdělávací strategie reflektují specifické potřeby dětí přípravného stupně ZŠS, odlišné metody práce s nimi a rozdílnou úroveň jejich rozumových schopností.

Jsou přizpůsobeny fyzickým i psychickým možnostem našich dětí. Při výchově a výuce je důsledně uplatňován individuální přístup. K aktivnímu osvojení vědomostí a dovedností využíváme moderní metody a postupy včetně speciálně-pedagogických metod a také speciální kompenzační pomůcky. Rozvíjíme rovněž estetické cítění dětí, děti spoluvytváří svými výtvarnými pracemi prostředí školy. Podporujeme také kontakty našich dětí se zdravými vrstevníky a s okolním světem.

U dětí se středně těžkým mentálním postižením, těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami je vzhledem k jejich specifickým potřebám kladen důraz především na klíčové kompetence komunikativní, sociální a personální, pracovní.

Úroveň klíčových kompetencí získaných na přípravném stupni základní školy speciální není konečná, ale tvoří základ pro další osobnostní rozvoj dětí v průběhu další školní docházky.

Kompetence k učení

Dítě ukončující přípravný stupeň ZŠS podle svých možností

- aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků, symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a využívá ji při dalším učení
- orientuje se v řádu prostředí, ve kterém žije
- poznává nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo;
- dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- uznání a ocenění vnímá jako motivaci k dalšímu získávání poznatků

Kompetence k řešení problémů

Dítě ukončující přípravný stupeň ZŠS podle svých možností

- řeší problémy, na které stačí; známé situace se snaží řešit samostatně na základě bezprostřední či předchozí zkušenosti, náročnější s pomocí dospělého
- rozlišuje řešení, která vedou k cíli a řešení, která nejsou funkční; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů k cíli nevede, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je výhodou; uvědomuje si, že může situaci ovlivnit
- užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- nebojí se chybovat, pokud se mu dostává ocenění nejen za úspěch, ale i za snahu

Kompetence komunikativní

Dítě ukončující přípravný stupeň ZŠS podle svých možností

- komunikuje s lidmi přiměřeně svým schopnostem, dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými;
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a používá ji k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede za podpory druhé osoby využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (kniha, počítač)

Kompetence sociální a personální

Dítě ukončující přípravný stupeň ZŠS podle svých možností

- dokáže vyjádřit svůj názor, uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídí, je schopné respektovat druhé, spolupracovat s nimi
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně
- chápe, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným

Kompetence činnosti a občanské

Dítě ukončující přípravný stupeň ZŠS podle svých možností

- chápe, že se může o tom co udělá rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí odpovídá
- má smysl pro povinnost, k úkolům přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem, a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých
- zvládá sebeobsluhu podle svých možností a má osvojené základní hygienické návyky

Organizace dne:

Příchod dětí do přípravného stupně, volná hra podle zájmu dětí, řízená činnost podle týdenního plánu (výtvarné či pracovní činnosti), individuální práce či skupinové činnosti, svačina, hygiena, zájmové činnosti řízené či volné, pohybové činnosti a hry v herně či tělocvičně, relaxační hry, oběd, hygiena, odchod dětí domů či přechod do školní družiny.

Dětem zajišťujeme také dostatek prostoru k uvolnění a relaxaci. Pro děti je samostatná individuální práce velmi náročná, proto je motivujeme k vytrvalosti stálou pochvalou a povzbuzováním.

Během dne poskytujeme dostatek času a prostoru pro hlavní seberozvíjející činnost dítěte - hru, při níž vycházíme z konkrétních prožitků dětí a dění ve škole.

Psychosociální podmínky

Předpokladem úspěšné práce je dobrá znalost každého dítěte a těsná spolupráce se zákonnými zástupci tak, aby ve třídě bylo vytvořeno bezpečné a vstřícné prostředí.

Prvořadým úkolem je zajistit spokojenost dětí tak, aby do školy chodily rády. Tomu je přizpůsoben i výběr motivačních činností.

Respektujeme osobní svobodu a volnost dětí, i když je podřízena stanoveným pravidlům chování.

Při všech činnostech počítáme s aktivní spoluúčastí dětí, snažíme se o nenásilnou komunikaci, která je dětem příjemná, navozuje vzájemný pocit důvěry a spolupráce.

Podporujeme důvěru dětí v sebe sama, převažuje pozitivní hodnocení.

Rozvíjíme v dětech citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu ve vztahu k ostatním.

Spolupráce s rodinou

Pokud dítě zahájí docházku do přípravného stupně, je pro jeho vývoj žádoucí, aby rodina i škola měly představu, co jedna od druhé požadují a jednaly v duchu partnerské spolupráce. Navazujeme na výchovu v rodině, podporujeme iniciativní kroky ze strany zákonných zástupců. Usilujeme o to, aby došlo k probuzení vzájemné důvěry a k prohloubení spolupráce. Respektujeme názory zákonných zástupců, vzniklé problémy řešíme s respektem a tolerancí.

Při spolupráci s rodiči máme na paměti:

že zákonní zástupci znají své dítě lépe než všichni ostatní a budou to oni, kteří budou mít na dítě vliv po mnoho dalších let

sdělujeme zákonným zástupcům pozitivní zprávy o dítěti, mluvíme o jeho úspěších
poskytujeme zákonným zástupcům pomoc a podporu, doporučujeme, na které odborníky a instituce se mají obrátit

doporučujeme zákonným zástupcům vhodné činnosti na doma, jak vytvořit stimulující domácí prostředí

setkáváme se a hovoříme se zákonnými zástupci co nejčastěji a uděláme si dostatek času, neviníme zákonné zástupce z chování dítěte

zachováváme absolutní mlčenlivost

Formy spolupráce se zákonnými zástupci

- informace zákonným zástupcům
- osobní konzultace pedagoga se zákonnými zástupci
- společná participace na tvorbě individuálních vzdělávacích plánů dětí

PRIORITY PŘÍPRAVNÉHO STUPNĚ

KOMPLEXNOST	SEBEOBSLUHA	KOMUNIKACE	KAMARÁDSTVÍ
Chtěl bych povídat na logopedii	Učím se ukládat si své věci do skříňky, uklízet hračky na své místo	Snažím se navazovat oční kontakt	Mám rád ostatní děti a těším se na ně
Spolupracuji při smyslových terapiích (zrakových, sluchových)	Snažím se pomáhat při oblékání, oblékám se s dopomocí nebo sám	Chtěl bych reagovat gestem nebo slovně na otázku	Učím se přijímat projevy kamarádství od ostatních dětí
Učím se pracovat podle metodiky pro děti s autismem	Spolupracuji při jídle, dávám si kousky jídla do úst, jím samostatně	Snažím se vyjadřovat, co dělám rád a co ne	Chtěl bych pomáhat ostatním při sebeobsluze a hře
	Spolupracuji při umývání, umývám si ruce s dopomocí nebo sám	Chtěl bych říct nebo ukázat, když něco potřebuji	Když někomu ublížím, snažím se omluvit
	Naznačím vykonání osobní potřeby, pomáhám nebo sám používám WC	Chtěl bych si povídat s ostatními při hře	Dělím se s ostatními dětmi

Vzdělávací obsah pro děti se středně těžkým mentálním postižením

OBLAST BIOLOGICKÁ

Vzdělávací záměry:

- *Stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte.*
- *Podporovat jeho fyzickou pohodu a zlepšovat tělesnou zdatnost.*
- *Rozvíjet pohybové, manipulační i grafomotorické dovednosti dítěte.*
- *Učit je sebeobslužným dovednostem, základním hygienickým návykům a vést je ke zdravému životnímu stylu.*

Dílčí vzdělávací cíle:

Pedagog u dítěte podporuje:

- uvědomění si vlastního těla
- vytváření a upevňování základních hygienických návyků
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- rozvoj smyslového vnímání a využívání jednotlivých smyslů
- vytváření vztahů, myšlení a řeči
- utváření a osvojování základních manuálních a praktických dovedností
- osvojení si poznatků o lidském těle, jeho zdraví a o pohybových činnostech
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, uvědomění si pocitu bezpečí z hlediska prostředí a mezilidských vztahů
- vytváření návyků směřujících ke zdravému životnímu stylu

Dílčí výstupy:

Dítě by v rámci svých možností a individuálních schopností mělo zpravidla dokázat:

- zachovávat správné způsoby držení těla (pokud mu v tom nebrání postižení)
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci ve známém prostředí
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla
- napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru
- využívat jednotlivé smysly k vnímání a rozlišování v konkrétních situacích
- zvládnout počátky sebeobsluhy, uplatňovat základní hygienické návyky (osobní hygiena, příjem stravy a tekutin, oblékání, svlékání, obouvání)
- zvládat jednoduchou obsluhu a jednoduché pracovní úkony
- uvědomovat si části těla
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc

OBLAST PSYCHOLOGICKÁ

Vzdělávací záměry:

- *rozvíjet intelekt dítěte, jazyk a řeč, poznávací procesy a funkce, jeho city a vůli*
- *podporovat jeho sebepojetí, sebepoznání, kreativitu a sebevyjádření*
- *podporovat duševní pohodu dítěte, rozvíjet jeho psychickou zdatnost*

Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle:

Pedagog u dítěte podporuje:

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních)
- rozvoj slovní zásoby a správné výslovnosti
- využívání alternativních metod komunikace u dětí se závažnými komunikačními problémy
- soustředění a koncentraci pozornosti na danou činnost po určitou dobu
- osvojení si některých základních poznatků a grafomotorických dovedností, které předcházejí čtení a psaní

Dílčí výstupy:

Dítě by v rámci svých možností a individuálních schopností mělo zpravidla dokázat:

- vnímat, rozpoznat, případně pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- domluvit se slovy i gesty, snažit se o srozumitelnost při komunikaci
- rozlišovat a napodobovat výslovnost
- porozumět slyšenému
- formulovat jednoduché otázky, sestavovat odpovědi a slovně reagovat
- učit se nová slova a používat je
- sledovat a poslouchat četbu (krátký příběh, pohádku), poslouchat hudbu
- jednoduše popsat situaci podle obrázku
- rozlišovat některé používané symboly
- sledovat očima zleva doprava

Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace

Dílčí vzdělávací cíle:

Pedagog u dítěte podporuje:

- rozvoj smyslového vnímání, vizuomotoriky, prostorové orientace
- utváření a posilování rozlišovacích schopností
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi

Dílčí výstupy:

Dítě by v rámci svých možností a individuálních schopností mělo zpravidla dokázat:

- soustředit se na činnost a udržet pozornost
- poznat, vnímat a rozlišit podněty z vnějšího okolí
- poznat, ukázat a pojmenovat předměty denní potřeby
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat
- chápat prostorové a směrové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi...), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok)
- orientovat se ve známém prostředí

Sebepojetí, city, vůle

Dílčí vzdělávací cíle:

Pedagog u dítěte podporuje:

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě
- rozvoj schopnosti sebeovládání a soustředění na určitou činnost
- rozvoj schopnosti vytvářet a rozvíjet citové vztahy
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

Dílčí výstupy:

Dítě by v rámci svých možností a individuálních schopností mělo zpravidla dokázat:

- odloučit se na určitou dobu od zákonných zástupců a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- ovládat svoje city a přizpůsobovat své chování ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí
- vyjádřit souhlas i nesouhlas
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- soustředit se na určitou činnost skupinovou i individuální
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, uvědomovat si příjemné i nepříjemné citové prožitky
- prožívat a dětským způsobem projevovat co cítí (soucit, radost, náklonnost)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků.

OBLAST SOCIÁLNÍ (INTERPERSONÁLNÍ)

Vzdělávací záměry:

- *utvářet vztahy dítěte k jinému dítěti či dospělému*
- *podporovat dětská přátelství*
- *posilovat touhu dítěte k navazování vztahů*
- *posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci*
- *zajišťovat stálost a pohodu vytvářejících se vztahů*

Dílčí vzdělávací cíle:

Pedagog u dítěte podporuje:

- seznamování s pravidly chování k druhým lidem
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností, důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, ve třídě, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- ochranu osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Dílčí výstupy:

Dítě by v rámci svých možností a individuálních schopností mělo zpravidla dokázat:

- navazovat kontakty s dospělými ze svého nejbližšího okolí
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- vhodně komunikovat s druhými dětmi, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která je mu nepřijemná
- vyjadřovat své individuální potřeby
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, ve třídě, ve škole
- spolupracovat s ostatními a respektovat potřeby jiného dítěte
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými

OBLAST SOCIOKULTURNÍ

Vzdělávací záměry:

- *uvést dítě do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními*
- *uvést je do světa materiálních a kulturních hodnot, do světa kultury a umění*
- *pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí*

Dílčí vzdělávací cíle:

Pedagog u dítěte podporuje:

- poznávání pravidel společenského soužití, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v přirozeném sociokulturním prostředí
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se),
- přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem)
- vnímání a přijímání základních uznávaných hodnot

Dílčí výstupy:

Dítě by v rámci svých možností a individuálních schopností mělo zpravidla dokázat:

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit, rozloučit se, poprosit, poděkovat, požádat o pomoc, uposlechnout pokyn apod.)
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- adaptovat se na život ve škole, zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy a plnit jednoduché příkazy
- chovat se k druhým zdvořile
- dodržovat pravidla her a jiných činností
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami apod.

OBLAST ENVIRONMENTÁLNÍ

Vzdělávací záměry:

- *založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí*
- *vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj k životnímu prostředí*

Dílčí vzdělávací cíle:

Pedagog u dítěte podporuje:

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- osvojení si dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí
- osvojení si základních dovedností důležitých pro bezpečnost dítěte a jeho ochranu před nebezpečnými vlivy
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Dílčí výstupy:

Dítě by v rámci svých možností a individuálních schopností mělo zpravidla dokázat:

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí (doma, v budově školy, blízkém okolí)
- zvládat běžné činnosti a požadavky, jednoduché praktické situace, které se doma i ve třídě opakují
- chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví a okolní prostředí podporovat a které je mohou poškozovat
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Vzdělávací obsah pro děti s těžším stupněm mentálního postižení, souběžným postižením více vadami a autismem

Cíle základního vzdělávání dětí s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami vycházejí z RVP pro vzdělávání žáků v základní škole speciální. Při práci s dětmi s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami se snažíme o naplňování těchto cílů:

ROZVOJ SEBEOSLUŽNÝCH a SOCIÁLNÍCH DOVEDNOSTÍ

Vzdělávací záměry:

- *navazování kontaktu a adekvátní dorozumívání s okolím*
- *chápaní a plnění jednoduchých příkazů*
- *zvládnutí nejjednodušších úkonů sebeobsluhy a základů osobní hygieny*
- *poznávání a používání předmětů denní potřeby*
- *zdrženlivé chování k neznámým osobám*

Dílčí výstupy:

Dítě by v rámci svých možností a individuálních schopností mělo zpravidla dokázat:

- dosáhnout maximální možné míry samostatnosti při sebeobslužných činnostech
- aktivně spolupracovat při sebeobslužných činnostech

- tolerovat sebeobslužné činnosti
- uvědomovat si svou osobu
- vyjádřit svá přání a potřeby
- respektovat společenské normy, konvence a tradice

ROZVOJ SOCIÁLNÍHO VNÍMÁNÍ A INTELEKTOVÝCH SCHOPNOSTÍ

Vzdělávací záměry:

- *uvědomování si své osoby prostřednictvím svého těla*
- *znalost členů své rodiny a osob ze svého nejbližšího okolí*
- *rozlišování předmětů různé velikosti a tvarů, jejich uchopování a účelná manipulace*
- *orientace v okolním prostředí*
- *orientace v časovém režimu dne*
- *překonávání pocitů strachu*
- *používání učebních pomůcek*

Dílčí výstupy:

Dítě by v rámci svých možností a individuálních schopností mělo zpravidla dokázat:

- vnímat a tolerovat přítomnost blízkých lidí
- vyjádřit pozitivní citový vztah k druhým lidem adekvátním způsobem
- přijímat projevy pozitivních citů od ostatních lidí
- vyjádřit radost, pocit uspokojení
- eliminovat prvky problémového chování
- vytvářet příležitosti k činnostem, které přinášejí radost a uspokojení
- tolerovat stimulační a terapeutické aktivity, aktivně spolupracovat při stimulacích a terapiích
- osvojit si elementární vědomosti a dovednosti

ROZVOJ SOCIÁLNÍCH A KOMUNIČNÍCH DOVEDNOSTÍ

Vzdělávací záměry:

- *poznávání známé osoby a dorozumívání se verbálními nebo nonverbálními formami komunikace*
- *reakce na své jméno*
- *reakce na jednoduché pokyny, vyjádření souhlasu či nesouhlasu*
- *vyjádření svých potřeb, pocitů a nálad různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky*
- *porozumění jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a schopnost je užívat*
- *poznávání a rozlišování základních Piktogramů*

Dílčí výstupy:

Dítě by v rámci svých možností a individuálních schopností mělo zpravidla dokázat:

- navazovat oční kontakt

- reagovat na své jméno, na oslovení
- vyjádřit libost a nelibost adekvátním způsobem
- rozumět jednoduchým verbálními pokynům a zvukovým signálům
- vyjádřit adekvátním způsobem své potřeby, přání a pocity
- nácvik sociálních konvencí

ROZVOJ JEMNÉ A HRUBÉ MOTORIKY

Vzdělávací záměry:

- *uvědomění si své osoby prostřednictvím svého těla*
- *tolerování cvičení a terapie a spolupráce při nich*
- *rozvíjení aktivní hybnosti, zlepšování koordinace pohybů*
- *vnímání stimulací jednotlivých svalových skupin*
- *využívání pohybových schopností a dovedností*
- *vnímání prožitků z pohybové činnosti*
- *napodobování různých předvedených pohybů a činností*

Dílčí výstupy:

Dítě by v rámci svých možností a individuálních schopností mělo zpravidla dokázat:

- tolerovat pohybové stimulační a podle svých možností při nich spolupracovat
- rozvíjet hrubou i jemnou motoriku a pohyblivost
- orientovat se ve známém prostředí
- provádět samostatný pohyb
- uvolnit a zklidnit organismus

ROZVOJ UČEBNÍCH A PRACOVNÍCH DOVEDNOSTÍ

Vzdělávací záměry:

- *rozvíjení poznávacích a rozumových schopností*
- *rozvíjení koncentrace na určitou činnost*
- *uvědomování si svého těla*
- *rozpoznávání blízkých osob a vytváření adekvátních vztahů a chování*
- *orientace v prostředí a v denním časovém režimu*
- *využívání jednoduchých pracovních technik při práci s různými materiály*
- *podílení se na jednoduchých praktických činnostech*
- *řešení známých situací na základě nápodoby či opakování*

Dílčí výstupy:

Dítě by v rámci svých možností a individuálních schopností mělo zpravidla dokázat:

- reagovat na jednoduché pokyny

- reagovat na sociální interakce
- navazovat sociální vztahy
- vykonávat jednoduchou manipulační činnost
- požádat o pomoc, přijmout pomoc
- zvládat elementární dovednosti při práci s jednoduchými stavebnicemi

Postupy, metody a formy jsou voleny s přihlédnutím na stupeň a druh postižení dětí a s ohledem na aktuální zdravotní a psychický stav. Je důsledně uplatňován individuální přístup k jednotlivým dětem. Nacvičované dovednosti jsou denně procvičovány a opakovány tak, aby došlo k jejich upevnění. Děti jsou k činnosti vhodně motivovány. Návuk dovedností probíhá po jednotlivých krocích tak, aby byla rozvíjena soustředěnost a koncentrace na danou činnost. Jsou pravidelně střídány činnosti pracovní a relaxační. **Při průběžném hodnocení je vyzdvížena pozitivní stránka tak, aby děti byly motivovány do další činnosti.**

U dětí s poruchou autistického spektra jsou respektovány zásady metodiky strukturovaného učení.

Vzdělávací oblasti

ČLOVĚK A SVĚT

SMYSLOVÁ VÝCHOVA

Smyslová výchova je zaměřena na rozvoj smyslového vnímání, pozornosti a dalších psychických funkcí, ale především na cílevědomé vytváření vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči. Ve Smyslové výchově by si žáci měli systematicky a opakovaně procvičovat zrakové, sluchové, čichové a chuťové vnímání, hmat, vizuomotoriku a prostorovou orientaci, a to vždy na konkrétním názorném materiálu a v konkrétních situacích. Smyslová výchova probíhá i ve všech ostatních předmětech, pro jejichž úspěšné zvládnutí zároveň vytváří předpoklady.

VÝSTUPY:

- **Rozlišovat tvary a barvy předmětů**
- **Třídít obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty**
- **Poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky**
- **Rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu**
- **Napodobit předvedené pohyby**
- **Reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání**
- **Poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky**
- **Poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí**
- **Poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky**
- **Rozlišit zvuky spojené s denním životem; nebát se nepříjemných zvuků**
- **Uchopit předměty a manipulovat s nimi**
- **Zvládat základní sebeobslužné dovednosti**
- **Poznat a třídít známé předměty podle hmatu**
- **Orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí**
- **Řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu**
- **Rozeznat roční období podle základních znaků**
- **Rozlišit jednotlivé chutě**
- **Poznat předměty čichem podle vůně**
- **Rozlišit vůně a pachy**
- **Poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky**

Obsah
<u>Diferenciační cvičení</u>
▪ Třídění dvou zřetelně odlišných předmětů (kostky – autíčka,...)   ▪ Třídění materiálu: dva komponenty (žaludy – kaštiny,...)   ▪ Třídění předmětů a jejich ukládání do krabiček   ▪ Třídění předmětů – tři komponenty, nejprve velké a výrazně odlišné, postupně menší a méně odlišné (fazole, hrách, čočka)   ▪ Třídění předmětů podle velikostí (kuželky, kostky...)   ▪ Třídění obrázků podle obsahu (oblečení, nábytek, květiny,...)

- Rozlišování plošných tvarů (kolečko, čtverec, trojúhelník)
- Rozlišování a poznávání barev
- Vytváření abstrakce „barvy“, vyhledávání předmětů téže barvy
- Rozlišování dvou základních výrazně odlišných barev (černá – bílá, červená – žlutá)
- Postupné poznávání všech základních barev a jejich pojmenování
- Třídění předmětů podle barev

Sluchová cvičení

- Sluchová cvičení s využitím zraku (bubínek, mačkání papíru, klíče), určování původu a směru zvuku
- Sluchová cvičení bez použití zraku (telefon, cinkání lžičky v hrnečku,...)
- Poznávání spolužáků a učitelů podle hlasu
- Poznávání hudebních nástrojů podle zvuku
- Rozlišování a napodobování výslovnosti a dlouhých slabik
- Zvuky dopravních prostředků
- Poznávání hlasů zvířat a dalších zvuků z CD

Poznávání předmětů hmatem

- Poznávání předmětů hmatem s využitím a bez využití zraku
- Poznávání předmětů se zavázanýma očima, hra na slepou bábu, na tmu
- Rozlišování: teplé, studené, hřeje, chladí, měkké, tvrdé, suché, mokré, hladké, drsné
- Hlazení jemných látek (samet, plyš, kožešina), navozování příjemných pocitů

Prostorová a směrová orientace

- Orientace ve třídě: okna, dveře, stolek, lavice...
- Orientace ve škole: šatna, chodba, třída, WC
- Nahoře – dole, vpředu – vzadu
- Směrová orientace: řazení předmětů zleva doprava
- Nad – pod, na začátku, na konci
- Na – ve – do: na stole, ve stole, na skříni, ve skříni, do skříně
- Vlevo – vpravo, pravá a levá ruka
- Plnění jednoduchých příkazů (sedni si na židli, dej autíčko pod stůl,...)

Cvičení chuti a čichu

- Cvičení sání (brčkem)
- Rozlišování chutí: sladké, slané, kyselé
- Lízání medu, lízátko
- Dýchání nosem, výdech ústy
- Čichání ke květině
- Rozlišování: vůně, pach
- Rozlišování potravin podle chuti (jablko, hruška, rohlík, ...)

ROZUMOVÁ VÝCHOVA

Rozumová výchova navazuje na smyslovou výchovu. Jejím hlavním úkolem je stimulovat rozvoj rozumových schopností žáků, to znamená jejich vnímání, verbálního myšlení, logické paměti, záměrné pozornosti, volných vlastností a v neposlední řadě i rozvoj jejich komunikativních dovedností. Hlavním smyslem Rozumové výchovy na přípravném stupni pomocné školy není naučit žáky konkrétním novým poznatkům, ale rozvinout jejich rozumové schopnosti natolik, aby v průběhu svého dalšího vzdělávání mohli a chtěli nové poznatky získávat. I na tomto stupni školy samozřejmě

pracujeme s určitým poznatkovým materiálem, jeho osvojení však není cílem, ale prostředkem rozvíjení rozumových schopností žáků.

Rozumová výchova se orientuje především na poznávání předmětů, s nimiž se žáci setkávají v každodenním životě, jejich správné pojmenování a chápání jejich funkce, na označování běžných činností, jejich charakteristiku, průběh a časovou následnost, na rozvíjení paměti a její soustavné cvičení pomocí říkanek, básniček, písniček a krátkých textů, poznávání a čtení několika písmen a slabik. Rozvíjení grafických schopností je zaměřeno hlavně na stimulování rozvoje jemné motoriky, který těsně souvisí i s rozvojem řeči a myšlení. Jedním z úkolů Rozumové výchovy je i rozvíjení elementárního myšlení v oblasti kvantitativních vztahů, tzn. chápání číselné řady, abstrakce počtu předmětů apod.

S Rozumovou výchovou neoddělitelně souvisí i volní a citová výchova, která si klade za úkol zejména prohlubování koncentrace žáků, rozvíjení vztahů k ostatním lidem i k sobě samému.

VÝSTUPY:

- **Pojmenovat části svého těla, případně na ně ukázat**
- **Reagovat na oslovení jménem, znát své jméno**
- **Znát členy své rodiny**
- **Poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem**
- **Vnímat různé podněty a reagovat na ně**
- **Orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu; vnímat prostor**
- **Poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti**
- **Vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže**
- **Řadit obrázky podle zadaných kritérií**
- **Koncentrovat se na určitou činnost**
- **Rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků**
- **Zvládnout složení dějových obrázků**
- **Opakovat slova a krátké říkanky; reprodukovat krátký text**
- **Uchopit a podržet podaný předmět**
- **Uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní**
- **Nakreslit různé druhy čar**
- **Poznat základní geometrické tvary**

Obsah vzdělávání

Rozvíjení poznávacích schopností

- Seznámení s prostředím třídy, školy
- Orientace ve třídě a v budově školy
- Jména učitelů, jména spolužáků
- Seznámení se školními pomůckami
- Poznávání a jmenování předmětů denní potřeby (ručník, mýdlo, kartáček)
- Poznávání jednotlivých druhů ovoce a zeleniny (ve skutečnosti, na obrázku)
- Poznávání zvířat a jejich mláďat (na obrázku, ve skutečnosti)
- Poznávání různých druhů rostlin (květiny, stromy)
- Naše rodina (maminka, tatínek, sourozenci, jména členů rodiny)
- Členové širší rodiny (dědeček, babička,...)
- Vztahy mezi lidmi (koho mám rád, kdo mne má rád)
- Vztahy mezi spolužáky. Budeme si pomáhat
- Poznávání vlastního těla: hlava, dvě ruce, dvě nohy...
- Rozlišení: chlapci, děvčata, muž žena (pán, paní)
- Poznávání jednotlivých tiskacích (hůlkových písmen)

Sociální čtení:

- Poznávání zboží podle obalu

- poznávání symbolů: WC, sprcha,...
- poznávání dopravních symbolů
- symboly ve zdravotnictví: nemocnice, lékárna...

Rozvíjení komunikačních dovedností

- Návčik pozdravu
- Zdravíme dospělé, zdravíme kamarády
- Návčik vstupu do místnosti
- Návčik pozdravu při odchodu z místnosti
- Oslovení dospělého, oslovení spolužáka
- Požádání, poděkování
- Přání k svátku, k narozeninám, k Vánocům a Velikonocům
- Kdy smíme a kdy nesmíme mluvit
- Chování u stolu
- Chování ve zdravotnickém zařízení
- Chování v dopravních prostředcích
- Chování na hřišti, na ulici, bezpečnost
- Využití metod alternativní komunikace u žáků se závažnými komunikačními problémy

Logopedická péče

- Zjištění úrovně řeči, aktivní a pasivní slovní zásoby
- Zjištění řečových vad žáků
- Obohacování slovní zásoby a opakování nových slov
- Cvičení mluvidel před zrcadlem
- Cviky rtů a jazyka
- Návčik správného dýchání: nádech nosem, výdech ústy
- Foukání, sfukování papírků, pírků, foukání bublin – bublifuk
- Napodobování hlasů zvířat (mé, bú, bé, haf, mňau...)
- Napodobování zvuků (auto, traktor, bum, bum)
- Návčik hlásek podle potřeby
- Návčik říkanek, básniček

Rozvíjení logického myšlení a paměti

- Časové souvislosti: včera, dnes, zítra, dříve, později, ráno, večer, v noci... (snídaně, oběd, večeře)
- Pojmy: bylo, je bude, pozdě, brzy...
- Příčinné souvislosti: proč?
- Zobecňování: (jablko, hruška, ovoce = ovoce), analogicky zelenina, nádobí, nábytek, hračky apod.
- Konkretizace: (ovoce = jablko, hruška, banán...), analogicky zelenina, pečivo, hračky, zvířata apod.
- Abstrakce: barva, počet, odvozování první hlásky ve slově
- Negace: je, není, bylo, nebylo, mám, nemám, chci, nechci
- Chápání kvantitativních vztahů
- Všechno, nic, hodně, málo
- Velký, malý, větší, menší
- Počet: 1, 2, hodně
- Číslice: 1, 2
- Spojení počtu s číslicí 1, 2
- Procvičování pojmu a množství 1, 2 při různých činnostech
- Cvičení paměti
- Zapamatování krátké říkanky, básničky
- Reprodukce krátkého textu, vyprávění (co jsme viděli, co jsme dělali, co jsme měli k obědu...)
- Zapamatování dvou až třech slov (hra na obchod)
- Cvičení pozornosti
- Koncentrace pozornosti na určitou činnost (zpočátku v rozsahu několika vteřin či minut)

- Motivace k soustředěné činnosti (skupinové či individuální)
- Pozorné sledování krátkého vyprávění, poslech hudby, pozorné sledování televize, videa

Rozvíjení grafických schopností

- Cvičení jemné motoriky: cvičení paže, lokte, zápěstí, cvičení dlaní a prstů na obou rukou, tvoření špetky
- Uchopení předmětů do celé ruky, do špetky, do dvou prstů
- Čmárání: prstem do písku, do krupice, voskovkami, křídou, pastelkami, tužkou, fixem
- Horní a dolní oblouk oběma směry – houbou na tabuli, křídou, voskovkami, pastelkami, tužkou
- Svislé čáry shora dolů
- Svislé čáry zdola nahoru
- Kroužení vpravo, kroužení vlevo
- Vyjádření říkanky pohybem
- Kroužení do tvaru oválu
- Dva spojené horní oblouky
- Odstředivé čáry – sluníčko, dostředivé čáry – kytička
- Vlnovka
- Šikmé čáry shora dolů
- Šikmé čáry zdola nahoru
- Smyčka nahoru
- Smyčka dolů
- Svislé čáry do linek
- Pojem „písmeno“, první písmeno jména
- Pokus o psaní hůlkovým písmem (I, O, V...)
- Rovnání písmen do řádků (písmena z plastické hmoty, z látky, z perníku)

KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA

Vzdělávací obor Komunikační výchova v sobě zahrnuje řečovou výchovu a systémy Alternativní a augmentativní komunikace (AAK). Komunikační kompetence u žáků s vícenásobným postižením rozvíjíme na úrovni verbální i neverbální, rozvíjíme aktivní a pasivní slovní zásobu.

Alternativní a augmentativní komunikace (AAK) podporuje různými formami komunikační schopnost žáků, kteří se z důvodu postižení nejsou domluvit mluvenou řečí. Při budování podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů je třeba využívat všech schopností žáka. Zásadou je vždy to, aby způsob dorozumívání byl co nejpřirozenější, jak je to jen v dané situaci možné.

Pro podporu a rozvoj komunikace využíváme také canisterapii.

Obsahové časové a organizační vymezení

Pro vzdělávání žáků s těžkým postižením využíváme:

- komunikaci facilitovanou referenčními předměty (zástupné znaky reality symbolizující konkrétní činnost, např. ták – čas svačiny, štetec – výtvarná činnost, nůžky – pracovní činnost, bubínek – hudební činnost),
- piktogramy, fotogramy
- nonverbální prostředky řeči (gestika, mimika)

Úspěšný rozvoj komunikace je závislý na určitých schopnostech a dovednostech neuromotorických, sensorických a kognitivních. Podle stupně, rozsahu postižení a aktuálního stavu žáka rozlišujeme u žáků s těžkým mentálním a kombinovaným postižením tři úrovně komunikačních dovedností a z nich vycházíme při dalším plánování výchovné práce.

VÝSTUPY:

- **Reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby**
- **Snažit se o správné dýchání**

- **Vyjádřit souhlas či nesouhlas (verbálně, gesty)**
- **Znát své jméno a reagovat na oslovení jménem**
- **Znát jména členů rodiny a spolužáků**
- **Umět pozdravit, poděkovat (verbálně nebo gesty)**
- **Sdělit svá přání a potřeby (verbálním nebo neverbálním způsobem)**
- **Reagovat na zrakové, hmatové a pohybové podněty**
- **Rozlišit a přiřadit předmět k předmětu**
- **Přiřadit obrázek k předmětu,**
- **Chápat význam stejný – jiný**
- **Rozeznávat různé obrázky a symboly v souvislosti s předmětem nebo činností**
- **Pojmenovat (symbolem, znakem) různé předměty a činnosti**
- **Doprovázet svou řeč domluvenými symboly**
- **Využívat obrázky, symboly, znaky ke komunikaci**
- **Využívat ke komunikaci schopnost čtení a psaní**
- **Využívat ke komunikaci prostředky IC**

Obsah vzdělávání

Rozvíjení komunikačních dovedností

- Tvorba a rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií
- Cvičení mluvidel; dechová a fonační cvičení
- Návčik správného dýchání
- Sluchová a intonační cvičení, akustická diferenciacce, napodobování zvuků
- Fonetická cvičení; návčik hlásek, slov; jednoduché tematické rozhovory
- Slovní formy společenského styku – pozdrav, prosba, poděkování
- Reprodukce jednoduché básničky, říkanky
- Koncentrace na poslech pohádek a krátkých příběhů
- Reprodukce krátkého textu podle otázek
- Vyprávění jednoduchého příběhu podle obrázku
- Rozhovor v běžných situacích
- Popis osoby, předmětu

Průpravná cvičení

- Cvičení zrakového vnímání – diferenciacce, pojmy stejný, jiný, zraková stimulace
- Rozvoj motoriky, říkanky s prsty, manipulace s měkkými míčky, drátěnkami, hry na rozvíjení jemných pohybů prstů, doplněná rytmickými říkadly
- Cvičení pohyblivosti artikulačních orgánů ,
- Vybírání, vyhledávání obrázků na slovní pokyn
- Upevňování pojmů v konkrétních situacích a ve spojení s činnostmi
- Povzbuzování snahy o jakoukoliv formu komunikace
- Využívání všech přístupných komunikačních kanálů – totální komunikace

Systémy bez pomůcek

- Cílené pohledy očí, mimika
- Gesta, gestikulace, manuální znaky (znak do řeči, znaková řeč)
- Spojení řeči s pohybem - jako pomoc při Vybavování slov, podpora paměti pro vybavování či spojování slov ve větě

Systémy s pomůckami

- Předměty, trojrozměrné symboly (lžička – symbolizuje lžičku samotnou i pojem jíst)
- Fotografie mohou znázornit předměty, činnosti, osoby, místa, činnosti (dítě vidí konkrétní, "své" osoby, jsou zobrazeny jeho vlastní zážitky)

- Systémy grafických symbolů - piktogramy
- Komunikační tabulky - forma komunikační tabulky vychází z potřeb uživatele a zohledňuje jeho jazykové potřeby - z obrázků, symbolů, psaných slov a vět
- Písmena a psaná slova
- Technické pomůcky s hlasovým výstupem
- Počítače a speciální programy
- Využívání: velkoplošné a sensorické klávesnice, dotykovou obrazovku, kryty na klávesnice, myš Kids Ball, adaptéry pro ovládání počítače pomocí spínačů

PRACOVNÍ A VÝTVARNÉ ČINNOSTI

Pracovní a výtvarné činnosti v sobě zahrnují dvě oblasti: Pracovní výchovu a Výtvarnou výchovu. Úkolem Pracovní výchovy je rozvíjet jemnou motoriku žáků, zvyšovat jejich samostatnost a soběstačnost a učit je pracovat s různými druhy materiálů a nástrojů. Pracovní výchova na přípravném stupni se skládá ze tří vzájemně souvisejících složek: nácviku sebeobsluhy a péče o vlastní osobu (oblékání, hygienické návyky, stolování), výchovy k péči o okolní prostředí (udržování pořádku a čistoty) a utváření základních manuálních dovedností v práci s papírem, textilními materiály, přírodninami, modelínou, apod.

Úkolem Výtvarné výchovy je seznámit s různými druhy výtvarných technik a vytvářet dostatek estetických podnětů.

VÝSTUPY:

- **Samostatně se svlékat a oblékat**
- **Samostatně se zouvat a obouvat**
- **Udržovat pořádek ve svých věcech a v okolí**
- **Zvládat základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti**
- **Zvládat používání toalety**
- **Samostatně používat kapesník**
- **Samostatně žvýkat a ukusovat potravu**
- **Pít brčkem, z hrnečku**
- **Zvládat správný sed při jídle**
- **Umět používat lžiči, příbor**
- **Napomáhat při přípravě svačiny**
- **Dodržovat klid a čistotu při stravování**
- **Zametat koštětem, umět používat smetáček a lopatku, umět utřít lavici, utírat tabuli**
- **Pečovat o květiny**
- **Napomáhat při výzdobě třídy**
- **Zvládat jednoduché práce na školním pozemku**
- **Umět pracovat s pískem (hra na pískovišti)**
- **Pracovat s různými druhy stavebnic a kostek; Vkládat kostky do krabic**
- **Pracovat podle pokynů s různými druhy materiálů**
- **Používat nůžky samostatně nebo s dopomocí**
- **Pozorovat přírodu v jednotlivých ročních obdobích a popsat výsledky pozorování**
- **Vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty a tvary)**
- **Výtvarně se vyjádřit k lidovým zvykům, svátkům a ročním obdobím**
- **Udržovat pracovní místo v čistotě**
- **Dodržovat bezpečnost při práci**

- Svlékání oděvu, oblékání oděvu panence
- Svlékání oděvu, oblékání oděvu
- Věšení oděvu na ramínko
- Zapínání knoflíků na velkém modelu
- Rozepínání a zapínání knoflíků
- Udržování pořádku v oblečení, skládání a ukládání do skříní
- Zouívání, obouvání, péče o boty
- Šněrování bot, pokus o vázání kličky
- Vzájemná pomoc při oblékání

Hygienické návyky

- Použití kapesníku
- Použití WC
- Mytí rukou a obličeje, použití mýdla a ručníku
- Čištění zubů
- Česání vlasů
- Mytí ovoce před požitím

Stolování

- Hygiena při svačině, používání tácků a ubrousků
- Správné sezení u stolu
- Používání lžice
- Používání příboru
- Mytí a utírání nádobí
- Prostírání stolu
- Úklid stolu po jídle

Péče o okolní prostředí

- Utírání prachu
- Nácviik zametání
- Zametání smetáčkem na lopatku
- Úklid ve třídě
- Výzdoba třídy na Vánoce, na Velikonoce
- Péče o pokojové květiny, zalévání květin, pozorování růstu květin

Práce s různými druhy materiálů

- Práce s pískem na pískovišti (stavění bábavek, kopců, cest, tunelů, přemístování písku, vybírání kamínků z písku, upravování pískové plochy rukama, lopatkou, hráběmi, prkýnkem)
- Práce s různými druhy stavebnic
- Postav co chceš a umíš
- Dům ze dvou kostek, most ze tří kostek, komín
- Řazení molitanových kostek ve vodorovném a svislém směru
- Ukládání kostek do krabic
- Práce s dřevěnou stavebnicí

Modelování

- Zpracování modelíny oběma rukama
- Trhání modelíny na malé kousky a rovnání na plochu
- Krájení modelíny, tvarování kuliček různých velikostí v dlaních
- Vykrajování „cukroví“ z placky rozválené válečkem
- Tvoření válečků z plastelíny (hadi, kroužky,...)
- Modelování ježka, bodliny nastříhat nůžkami
- Práce s jinými plastickými materiály (modurit, akvaplast)

Práce s papírem

- Mačkání jemného papíru na kuličky, kuličky házet, sbírat, ukládat do různých nádob

- Trhání papíru na malé kousky, sbírání, rovnání do misek, kelímků, krabiček
- Lepení papíru na vymezenou plochu
- Navlékání natrhaného papíru na špejli
- Překládání papíru, čepice
- Trhání papíru na tenké proužky, stříhání
- Řetěz na stromek, přehýbání papíru, lepení natrhaných proužků, rolování papíru

Práce s textilními materiály

- Namotávání vlny, provázku
- Navlékání korálků na šňůrku
- Práce s vatou, sněhulák
- Překládání a stříhání kousků látky
- Nalepování látky
- Koláž

Práce s přírodními materiály

- Sběrání kaštanů a žaludů. Jejich třídění, rovnání, ukládání
- Sběrání přírodnin a jejich třídění
- Figurky s přírodnin (s pomocí učitele)
- Sběr a třídění ovoce
- Trhání listů podle žilek, namáčení, obtisk
- Lisování listů, lepení do podzimního motivu
- Navlékání listů
- Napichování jeřabin na jehlu s tupým hrotem, navlékání na nit
- Třídění semen fazole, čočky, kukuřice
- Nalepování semen

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Úkolem Tělesné výchovy v přípravném stupni pomocné školy je prostřednictvím pohybových aktivit přispívat ke zmírnění důsledků mentální retardace žáků. Pojetí tělesné výchovy je zaměřeno na správné držení těla, zvládnutí základních pohybových dovedností, na rozvíjení a posilování pohybové výkonnosti a zvyšování tělesné zdatnosti. V Tělesné výchově jsou prováděny i sezónní činnosti (sáňkování, jízda na tříkolce, plavání). Důležitou součástí tělesné výchovy jsou relaxační cvičení.

Ke zvýšení účinnosti tělesné výchovy na zdravý rozvoj žáků je vhodné v co největší míře podle podmínek školy využívat přírodní prostředí. Tělovýchovné chvíle je třeba zařazovat i do vyučovacích hodin a do přestávek v průběhu celé doby pobytu žáka ve škole. Podle schopností žáků je možné využít i některých prvků jógových cvičení.

Zaměření Tělesné výchovy musí odpovídat psychickým i fyzickým možnostem jednotlivých žáků a specifitě jejich postižení. Tělesná výchova probíhá podle individuálních plánů, vytvořených na základě znalosti zdravotního stavu žáků a povahy jejich postižení. Je zaměřena na rozvíjení motoriky žáků, jejich pohybových schopností a dovedností a překonávání jejich neobratnosti, případně pasivity.

VÝSTUPY:

- **Začleňovat pohyb do svého denního režimu**
- **Osvojovat základní hygienické návyky při pohybových aktivitách**
- **Dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech**
- **Zdokonalovat si základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností**
- **Uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech**

- **Zvládat základní techniku speciálních cvičení, korigovat techniku cvičení podle pokynů učitele nebo napodobou**
- **Účastnit se jednoduchých relaxačních činností**
- **Reagovat na základní pokyny a povely k osvojované činnosti**
- **Zlepšovat svou tělesnou kondici**
- **Posuzovat provedení osvojované pohybové činnosti**
- **Účastnit se rytmicky pohybových aktivit za hudebního doprovodu**
- **Spolurozhodovat hry a soutěže**
- **Užívat osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence (i alternativní)**

Obsah vzdělávání

Napodobování pohybů

- Vzpažit, předpažit, připažit, upažit
- Předklon, záklon, úklony na obě strany
- Dřep, sed, klek, leh na zádech, na břiše
- Cviky vleže na zádech

Chůze

- Rovné držení těla, koordinace pohybů při chůzi
- Chůze po špičkách, po patách, po vnějších hranách nohou, pomalá a rychlá chůze, střídání tempa a směru
- Chůze po schodech, na šikmé ploše, v nerovném terénu, chůze po laně, po čáře
- Turistika, co nejdelsí pobyt na čerstvém vzduchu

Běh

- Běh na krátké vzdálenosti
- Běh daným směrem, běh se změnou směru
- Střídání běhu a chůze

Lezení

- Lezení vpřed libovolným způsobem, prolézání, přelézání
- Lezení po kolenou, po břiše, po čtyřech
- Lezení po lavičce
- Prolézání tunelem

Skok

- Skok snožmo na místě, skok přes čáru
- Poskoky snožmo po špičkách

Cvičení obratnosti

- Stoj na jedné noze s oporou, bez opory
- Kolébka na zádech
- Přetočení z lehu na zádech do lehu na břiše a zpět

Cvičení na nářadí

- Lavička: výstup, sestup, chůze po délce lavičky
- Bedna: přelézání jednoho až dvou dílů malé švédské bedny, výstup, sestup, seskok snožmo s dopomocí
- Výstup na žebřiny

Psychomotorické hry

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

Hudebně pohybové činnosti v přípravném stupni pomocné školy plní několik funkcí. Rozvíjí hudebnost žáků, jejich rytmické a intonační schopnosti, jejich pohybovou kulturu a napomáhá rozvoji jejich řeči. Plní i funkce psychoterapeutické, pomáhá žákům k odreagování napětí, k překonávání únavy a zlepšení nálady a podílí se na prohlubování koncentrace jejich pozornosti.

Hudebně pohybové činnosti tvoří jednu z nejoblíbenějších součástí denního rozvrhu žáků přípravného stupně pomocné školy. Zaměřují se hlavně na rytmická cvičení, zpěv a vyjádření hudby pohybem, podílí se na rozvíjení vyjadřovacích schopností žáků.

VÝSTUPY:

- **Zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci**
- **Rozlišovat zvuky hudebních nástrojů**
- **Rozlišovat sílu zvuku**
- **Zvládat zpěv jednoduchých písní**
- **Doprovázet sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje**
- **Zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmických změn**

- **Soustředit se na poslech jednoduchých krátkých skladeb**
- **Získat kladný vztah k pohybovým aktivitám**
- **Reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti**
- **Rozvíjet motoriku, koordinaci pohybů a prostorovou orientaci**

- **Zvládnout uvolnění zklidnění organismu**

Obsah vzdělávání

Sluchová, dechová, řečová a hlasová cvičení

- Rozlišování zvuků hudebních nástrojů
- Pravidelné dýchání, správné držení těla při dýchání
- Nácvič správné výslovnosti textů písní a říkadel
- Rytmizace říkadel
- Zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje

Rytmická cvičení

- Hra na jednoduché nástroje (rytmické nástroje)
- Hra na tělo (tleskání, dupání)

Hudebně pohybová cvičení

- Pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami
- Pohyb podle rytmických doprovodů

Poslech hudby

- Poslech krátkých skladeb různého charakteru
- Poslech relaxační hudby

Speciálně pedagogická péče v Přípravném stupni ZŠ speciální

V přípravném stupni jsou vzdělávány děti s těžším postižením mentálním, postižením více vadami a poruchou autistického spektra. Prioritou přípravného stupně je zabezpečení komplexní péče o tyto děti. Podle individuálních potřeb dětí je vzdělávací nabídka obohacena o péči speciálně pedagogickou:

- Psychopedickou péčí
- Logopedickou péčí (ILP)
- Péči o děti s poruchami autistického spektra (PAS)

Psychopedická péče

U dítěte s mentální retardací máme na zřeteli tyto zvláštnosti, které se projevují různými stupni: zvýšená závislost na rodičích, infantilnost osobnosti, pohotovost k úzkosti, sugestibilita a rigidita chování, nedostatky ve vývoji vlastního „já“, nerovnováha ve výkonech, zvýšená potřeba uspokojení a bezpečí, porucha navazování vztah a komunikace, malá přizpůsobivost sociálním a školním požadavkům, impulsivnost, hyperaktivita nebo hypoaktivita, citová vzrušivost, zpomalená chápavost, ulpívání na detailech, malá srovnávací schopnost, snížená mechanická a logická paměť, těkává pozornost, porucha vizuomotoriky a celkové pohybové koordinace.

Bezprostřední vnímání:

Děti mají zpomalený a snížený rozsah zrakového vnímání – hůře se adaptují v novém prostředí, nejsou schopny pochopit perspektivu, nediferencují počítky a vjemy – tvary předmětů, barvy; proto organizujeme vnímaný materiál, výrazně ho odlišujeme od pozadí, nejsou schopné prohlédnout si materiál podrobně, vnímat všechny detaily, nedostatečné prostorové vnímání, snížená citlivost hmatových vjemů, špatná koordinace pohybu, opožděná sluchová diferenciací, nedokonalé vnímání času a prostoru. Tyto nedostatky úspěšně překonáváme speciálně pedagogickými metodami a přístupy, zejména prvky smyslové výchovy prolínajícími se celým výchovně vzdělávacím procesem.

Myšlení a řeč:

Myšlení MP dětí je příliš konkrétní, je nepřesné s chybami v analýze a syntéze. Myšlenky MP děti vyjadřují pomocí slov, řečí, která je často deformována. Děti hlásky slyší, ale nerozlišují nebo rozlišují nedostatečně. Mají nedostatky v artikulaci. Z podstaty mentálního postižení plyne defekt obsahu sdělení, mají malou slovní zásobu, vyjadřují se v jednoduchých větách, vynechávají části vět, apod. Zaměřujeme se proto na rozvoj slovní zásoby, rozvoj komunikačních schopností, artikulační cvičení, několikrát v průběhu dne. Pracujeme v těsné spolupráci s logopedkou.

Paměť:

Děti si vše nové pamatují pomalu, až po mnohačetném opakování, naučené rychle zapomínají, vybavují si nepřesně, vědomosti neumí uplatnit v praxi. Proto věnujeme velkou pozornost při opakování v různých obměnách a časté relaxaci. Děti mají spíše mechanickou paměť.

Pozornost:

je nestálá, děti jsou snadno unavitelné, hůře rozdělují pozornost na více činností. Vždy po krátkodobém soustředění na činnost musí následovat relaxace, přizpůsobujeme tomu integrované bloky a časovou křivku dne. Nezapomínáme všechny činnosti dostatečně motivovat.

Volní vlastnosti:

Podpora a vytváření volních vlastností má u MP složitější a dlouhodobější charakter. Děti mají nedostatek iniciativy, mají omezenou schopnost řídit své jednání „neznají“, „nemůžou“ a „nechtějí“. Slabost vůle se neprojevuje vždy a ve všem. Děti vědí, jak mají jednat, ale nepociťují potřebu tak jednat.

Při práci s dětmi věci a jevy předkládáme prostřednictvím co možná největšího počtu analyzátorů, aby vnímaly spoje mezi vnímanými jevy a později představami. Vždy máme na vědomí věk a stupeň postižení, vycházíme z her a soutěživosti dětí, činnosti často obměňujeme, hodně využíváme motivaci, střídáme frontální, skupinové a individuální vyučování. Nezapomínáme na písničky, tělovýchovné chvílky a relaxační techniky nenáročné na čas, které aktivují záměrnou pozornost dětí. Dovednosti a návyky neustále procvičujeme a opakuje v různých obměnách, v různých podmínkách a situacích.

Logopedická péče (ILP)

Děti s poruchami komunikačních schopností jsou v rámci komplexní péče zařazeni do individuální logopedické péče (ILP), která je u každého dítěte realizována dle specifikace v IVP.

Do ILP jsou děti zařazovány:

- na základě potvrzené lékařské diagnózy, žádosti rodičů a doporučení SPC
- se závažným postižením komunikačních schopností - symptomatickými poruchami řeči (poruchy řeči, které jsou průvodním symptomem jiného, dominantního senzoryckého, motorického, mentálního postižení, poruchy, onemocnění)

ILP je zaměřena na:

- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- stimulaci preverbálních a verbálních schopností vývojově postižených dětí
- zařazení alternativní a augmentativní komunikace jako kompenzace (po určitou dobu nebo trvale projevů závažných komunikačních poruch postižených dětí, u kterých je verbální komunikace omezena nebo zcela nedostupná)

Cíle ILP:

- cílem prvního stupně je zabránit vzniku abnormálních nebo primitivních reflexů, které znemožňují vývoj hláskové řeči – stimulace primárních funkcí
- cílem druhého stupně – facilitace následujícího kroku v normálním neuromuskulárním vývoji řeči (žvýkací pohyby, fonace, žvatlání napodobivé žvatlání, produkce slova, produkce věty ad., stimulace primárních i sekundárních funkcí)
- cílem třetího stupně je volní ovládnutí motoriky – dosažení co nejvyššího stupně kontroly nad svými mluvními pohyby (výše uvedené – aplikací prvků SRT, aplikací funkční svalové terapie v orofaciální oblasti, aplikací myofunkční terapie, aplikací dechových, artikulačních a fonačních cvičení, stimulací rozvoje komunikativních dovedností z pohledu jednotlivých jazykových rovin v ontogenezi dětské řeči: rovina pragmatická, rovina lexikálně – sémantická (lexikální), rovina morfologicko – syntaktická (gramatická), rovina foneticko – fonologická (zvuková), aplikace cvičení zaměřených na dýchání (respiraci), tvorbu hlasu, fonaci, salivaci, poruchu mluvního tempa, projevy nazality – otevřené a zavřené, narušené koverbální (nonverbální) chování, poruchy řeči, způsobené přidruženými orgánovými odchylkami řečového efektoru (přirostlá jazyková uzdička, rozštěpy, anomálie skusu), mluvní neurózy – mutismus, elektivní mutismus a surdomutismus)

Péče o děti s poruchami autistického spektra (PAS)

S dětmi s poruchami autistického spektra se pracuje v rámci zajištění komplexní péče podle metodiky pro děti s PAS.

Základní principy pro práci s dětmi s PAS

Je-li dítě diagnostikováno:

1. Základem je dobrá znalost problematiky PAS a metodiky práce. Dále soustavná spolupráce všech pedagogů, pracujících s dítětem a vytvoření strategií jednotného přístupu k němu. Vše koordinuje třídní učitel.
2. Vycházet ze zkušeností rodiny, z úrovně porozumění, na které dítě aktuálně je. Spolupracovat úzce s rodinou.
3. Vytvoření struktury v rámci třídy (vycházet z aktuální úrovně porozumění dítěte).
  - a) Seznámení s místem pro činnosti (vytvořit vizualizovaná procesuální schémata)
  - b) Po zvládnutí bodu a) zavést denní režim (vycházet od nejnižší úrovně, tj. předmětové) a učit dítě ho používat
4. Vytvoření struktury v rámci školy (chodby, WC, jídelna, místo k odkládání oděvů) - začlenit do denního režimu (po dohodě s rodiči i v domácím prostředí).
5. Generalizace - přenášení naučených vzorců chování, jednání a komunikace do prostředí mimo školu (divadlo, MHD knihovna, návštěva kulturních a sportovních aktivit, ...).
6. Zavedení kódovaných úkolů.
  - a) Známé činnosti, které nebyly strukturované.
  - b) Nacvik nových činností (dodržovat metodiku).
  - c) Známé kódované úkoly zavádět do aktivit samostatné práce (tj. bez přímé účasti pedagoga) - učit volbu, nacvičovat samostatné trávení volného času
  - d) Při volbě kódovaných úkolů se zaměřovat na ty, které budou mít praktické využití (např. v sebeobsluze).

7. Vedení výchovně vzdělávacího procesu na základě IVP zaměřeného na rozvoj socializace, komunikaci, samostatnost.
8. Dodržování všech zásad strukturovaného učení i mimo třídu (terapie, ŠD, kroužky, domácí prostředí) - koordinuje TU.
9. Návčik smysluplné aktivní komunikace (volit takový systém AAK, kterému dítě rozumí) a socializace (nacvičovat v modelových situacích, později převést do reálného prostředí) v rámci třídy a rodiny.
10. Reflexe - zjišťování porozumění mluvené řeči - podle obrázků, modelových situací
11. Vytvoření, vedení a vyhodnocování záznamů nežádoucího chování neúspěšného návčiku atd. (pravidelně, systematicky). Závěry využívat pro IVP.
12. Výstup – dítě dovede reagovat na pokyny, aktivně používat denní režim.
13. Při práci s dítětem všichni zúčastnění používají jasné, stručné a jednoznačné pokyny. Koordinuje třídní učitel.

Děti, které nejsou diagnostikovány:

1. Všimnout si odlišností od vývojového věku - především v oblasti komunikace a socializace.
2. Konzultovat vše s rodiči a doporučit vyhledat odbornou pomoc.

Po dohodě s rodiči zavést prvky strukturovaného učení (zlepšit porozumění, učit dítě předvídat, oprostit ho od strachů, vést ke snížení závislosti na jiných).

Autoevaluace v Přípravném stupni ZŠ speciální

Autoevaluace v přípravném stupni slouží k systematickému posuzování stanovených cílů podle daných kritérií v jednotlivých oblastech **výchovy**

a vzdělávání, řízení školy a koncepci školy, reprezentaci školy. Výsledky autoevaluace slouží jako zpětná vazba

pro další zkvalitňování práce školy. Předpokladem kvalitního a objektivního hodnocení je:

- uvědomění si daných nedostatků
- pojmenování konkrétních nedostatků
- zdravá komunikace v rámci pedagogického sboru, učitel – rodič, učitel - dítě
- realizace účinných postupů k nápravě (způsoby nápravy)

